

1991 Potest directè irritare vota uxoris tempore subjectionis emissā, de re post subjectionem implenda, Bonac. quia sunt facta tempore, quo uxor est sub potestate viri. Non potest tamen irritare vota ante subjectionem emissā, tempore subjectionis implenda; sed solum suspendere, si ipsi præjudicent. Idem dic de votis ab uxore, stante legitimo divortio, emissis; quia tunc non est in illis subjecta; unde facta reconciliatio suspendi possunt à viro, non irritari.

U X O R

1992 Vota viri sive ante, sive matrimonii tempore emissā, non potest directè, sed solum indirectè irritare, quoad materiam promissam, si sibi, seu statui matrimonii præjudicet; quia vir non subjicitur quoad voluntatem uxori; sed solum quoad materiam, si sit præjudicans; nam vir est caput uxorū, non uxor viri.

Unde uxor potest indirectè irritare votum viri de gestando habitu Tertii Ordinis Sancti Francisci; sed vir, decedente uxore, tenetur illum deferre.

1993 Votum viri de uxorū licentia emissum potest uxor indirectè irritare; quia licentia concessa præsumitur ad sui beneplacitum. Si verò non revocare promisit, nec licite, nec validè potest irritare; quia per promissionem acceptam cessit suo præjudicio, ob quod tantum habebat jus irritandi. Sit exemplum de voto servi, quod promisit dominus non revocare. Sicut enim dominus potest integrum libertatem servodare: quam donatam & acceptatam revocare non potest; ita de libertate circa partialem materiam est dicendum. Tamb. de voto.

Q U A E R E S.

1994 Duo conjugati post consummatum matrimonium, mutuo consensu vota absoluta castitatis & Religionis emiserunt. An possint ea irritare, & Episcopus dispensare?

Dico 1. Si mutuus consensus habeat rationem puræ licentiaz, tunc potest ab ipsis licite revocari, & votum irritari; quia (ut dictum est) licentia concessa præsumitur ad beneplacitum. Episcopus autem potest dispensare non in voto absolutè, sed ad petendum debitum, etiam si Pontifex possit adiri, nisi is, qui licentiam dedit, velit præstare, qua requiruntur, ut vovens ingrediatur Religionem; tunc namque non potest Episcopus ad petendum debitum dispensare. Tancredi libr. 8. & matr. disp. 11. à num. 2.

1995 Si autem mutuus consensus habeat rationem contractus, quando scilicet ultra li-

centiam intervenit pactum: facio, ut facias, voveo, ut voveas.

Dico 2. tunc non posse Episcopum dispensare, neque ad petendum debitum, nisi in casu necessitatis, putà ob periculum incontinentiaz, aut in educatione, & sustentatione filiorum, & Pontifex non possit adiri. Quid si conjuges mutuo consensu remittant sibi hanc mutuam obligationem, qua se obligarunt ad mutuò vovendum; tunc potest Episcopus dispensare solum ad petendum debitum, etiam si Pontifex possit adiri: quia per illam remissionem, et si illicitam, matrimonium restituitur in statum priorem, quoad liberam facultatem eo utendi. Tenetur tamen ad castitatem conjugalem, & altero mortuo coniux, qui remanet, tenetur votum implere, nisi adsit periculum incontinentiaz, aut aliquid impediens Religionis ingressum, Tancre. cit. num. 5. Ad id verò tenetur ratione voti castitatis, non ratione voti Religionis, quorum discrimen habes cit. n. 1857.

1996 Dico 3. nec virum posse irritare votum uxorū, nec uxorem votum viri emissum mutuo consensu per modum contractus. Tancre. l. 9. de matr. disp. 40. quares 1. Leander de voto disp. 16. qu. 331. ad 133. cum communiori, contra Palacium, & alios.

Probatur, 1. aucth. can. ex cap. Quod Deo: 35. quast. 5. quod est D. August. Quod Deo pari consensu voveratis, perseveranter usque in finem reddere debuistis, à quo proposito si ille lapsus est, tu saltem instantissime persevera. 2. Ratione; quia per mutuum consensum, & contractum, videntur cessisse juri suo revocandi adeoque nec licite, nec validè possunt hujusmodi vota irritare.

1997 Si autem post hujusmodi vota, conjuges mutuo consensu remittant sibi hanc mutuam obligationem, qua se obligarunt ad mutuò vovendum, seu mutuo consensu tractant mutuam corporum potestatem, tunc validè possunt talia vota irritare, imò & licite, si sit causa. Ita iudicem; quia per talam remissionem licet illicitam, ut in n. 1975. matrimonium est restitutum ad pristinum statum. 1. Quia talia vota sunt facta tempore subjectionis, 2. Quia talis mutuus consensus, cesso juris & obligatio, est contractus humanus, qui nec ex se, nec ex jure aliquo positivo perpetuatem inducit; unde sicut fuit mutuo consensu initus, ita potest mutuo consensu dissolvi; quo dissoluto, conjuges ex vi voti castitatis possunt reddere, non petere ante irritationem; facta verò mutua irritationem, restituunt in pristinum, ita ut possint reddere, & petere. Leander cit. qu. 132.

Ubi

Ubi pondera, in casu distingui mutuam obligationem ad vovendum, & mutuum votum, adeoque adesse duos contractus, unum inter ipsos conjuges ad vovendum, alterum inter ipsos conjuges, & Deum, cui votum emiserunt.

VOTA RESERVATA PONTIFICI

1998 **S**unt quinque: Castitatis perpetua, voti simplicis Religionis, & trium peregrinationum, Ierosolymam, Compostellam, & Romanam devotionis causa. Ut sint reservata, debent esse absoluta, & perfecta: si in aliquo deficiant, licet sint valida, non sunt reservata.

1999 Generaliter loquendo, non sunt reservata quinque vota etiam castitatis, & Religionis, 1. Si sint conditionalia, 2. Si poenitentia, 3. Si sint emissā ex metu etiam levi, 4: Si sub obligatione solum veniali. In quibus casibus tenent in ratione voti, & solum cadunt à reservatione: v. n. 2010. & 2011.

Quintò, si adest dubium de eorum valore, sive dubium sit juris, quatenus v. gr. quæstio est, An sit verè votum, an verè reservatum? Sive facti, quatenus dubium est, An adfuerint vera promissio, plena deliberatio, intentio, & alia ad voti, & reservationis rationem necessaria, Gobat tom. 3. de voto, n. 330. cum communi; quia reservatio, utpote odiosa, & gravis est restringenda ad casus certos, perfectè voluntarios, & graviores: v. n. 1789.

2000 Et specialiter non sunt reservata, votum castitatis imperfectum, nempe castitatis conjugalis. Non petendi debitum. Non fornicandi. Non nubendi. Virginitatis pro prima vice. Votum expressum promittendi castitatem. Votum assumendi Ordines sacros. Votum castitatis, de quo est dubium, an sit validum. Votum castitatis emissum ex metu etiam levi incusso ad illud extorquendum, & votum integræ castitatis, sed ad tempus, ad quod rationabiliter præsumitur ætas hominis pervenire. Item votum castitatis, quod unus conjugum sine alterius licentia emisit; quia non est castitatis perfecta, nam manet cum obligatione reddendi debitum. Vota utriusque conjugis non petendi debitum.

2001 Reservatum tamen est votum castitatis emissum usque ad octogesimum annum, vel à septuagenario per decem annos; quia evadunt absoluta. Non esse autem reservata, probabile putant Leander, Tambur. & alii; quia, cum sint emissā sub conditione, involvunt consensum imperfectum, utpote dependentem ab eventu futuro; nec purificatio conditionis facit, quin consensus fuerit imperfectus.

2002 Reservatum non est votum Religionis imperfectum, videlicet votum ingrediendi Religionem non approbatam. Et votum Religio-

nis ad tempus, eo modo, quo dictum est de voto castitatis.

2003 Votum ingrediendi Religionem Equitum Militarium S. Joannis, non potest commutari, sed est reservatum; quia est vera Religion, emittens tria vota solemnia, obedientia, paupertatis, & castitatis perfectæ.

2004 Votum verò ingrediendi alias Religiones militares equitum D. Jacobi, Calatravae, & Alcantarae, non est reservatum, sed potest commutari, quia de illis est dubium, & quæstio, an sint vera Religiones; & dicti equites emittunt votum castitatis imperfectæ, nempe conjugalis, Rodr. in sum. part. r. de voto. Leander de voto v. n. 746.

2005 Qui autem emisit votum Religionis, non satisfacit ingrediendo Ordinem equitum S. Jacobi, Rodr. in Comp. q. 9. Reg. ref. 40. numer. 13. quia, qui Religionem vovent, communiter intendunt statum viventium in communis, & à tumultu, fastu, ac curis saecularibus alienum.

2006 Votum Religionis strictioris potest commutari in laxiore; quia votum Religionis absolutè est reservatum. Item votum perseverandi in Religione, prout distinguitur à voto ingrediendi; nam votum Religionis reservatum est, quo quis vult ingredi Religionem, & in novitiatu eam sine fraude experiri, aliter ex justa causa egredi. In his namque casibus non commutatur substantia voti, sed qualitas.

2007 Vota trium peregrinationum non ex devotionis causa, sed ob aliud finem, v. gr. ad osculandum pedes Pontificis, non sunt reservata. Si quando vovisti, aliud finem expresse non cogitasti, præsumeris vovisse ex devotionis causa. Qualitates peregrinandi, ver. gr. pedestris, &c. commutari possunt, quia universaliter circumstantia extrinsecæ in votis reservatis non sunt reservatae; sed substantia, verb. gr. peregrinationis, est reservata.

2008 Executio voti reservati potest commutari, aut dispensari quod tempus, dando dilationem, quæ debet esse prudens, & non tanta, ut impedit executionem.

2009 Vota verè conditionalia, aut poenitentia in materia reservata, purificata conditione, esse reservata tenet Pontius; quia tunc evadunt absoluta. Non esse autem reservata, probabile putant Leander, Tambur. & alii; quia, cum sint emissā sub conditione, involvunt consensum imperfectum, utpote dependentem ab eventu futuro; nec purificatio conditionis facit, quin consensus fuerit imperfectus.

2010 Dux: *verè conditionalia*, quia si particula *si*, significet tempus, & equivalat particula *quando*, votum est absolutum pro praefixo tempore, & reservatum: unde in hoc voto, *Vovo castitatem, si liberer à tempestate, ab infirmitate, &c.* si per particulam *si*, intendas tempus executionis voti, votum est absolutum, si autem intendas salutem, &c. pro conditione, votum est verè conditionalis. Ad quod dignoscendum, non potest aptior dari regula quam ex affectu voventis; si namque vovisti ex affectu ad materiam voti, particula, *si* aquivalet particula *quando*. Si vero vovisti ex affectu conditionis habenda, putat salutis, &c. ut regulariter contingere solet, est vera conditio.

2011 Item conditio, ut votum cadat à reservatione, debet esse voluntariè adjecta, quantum ejus amore, vel horrore, seu intuitu quis vovet: non sufficit, si sit naturaliter, aut ex juris dispositione insita. Unde votum castitatis ab impubere emissum, licet sit conditionatum, hac conditione; *Si pater consentiat*: post pubertatem non potest à Confessario dispensari, aut commutari, sed est reservatum, quamvis pater possit illud irritare. Hac ratione vota solemnia Religionis sunt reservata, quamvis includant tacitam conditionem, qua Papa possit illa relaxare, *juxta dicta num. 1961, & 1977. Gobat tom. 3. de voto num. 325. vid. a num. 1979.*

2012 Si quis voveat sub disjunctione duo reservata, castitatem videlicet, vel Religionem, neutrum commutari potest, quia utrumque est reservatum.

2013 Si quis voveat sub disjunctione duo vota, quorum unum est reservatum, alterum non reservatum, v. gr. castitatem, vel jejuniū, utrumque potest commutari; quia tunc propter illam libertatem, quam habet eligendi jejuniū, castitas non est absolute, & perfec-*tè* promissa: *v. n. 1835.*

2014 Facta tamen electione reservati, scilicet castitatis, omisso non reservato, nempe jejuniū, si partem reservatam elegisti per novum votum, erit reservatum: minimè, si absolutes elegisti sine novo voto: quia tunc electio illa non votum, sed simplex voluntas, & propositum eam partem servandi præ alia, adeoque votum illud tunc non est reservatum, sed remanet in sua natura, sic ut prius.

2015 Idem dic, si altera pars non reservata evadat impossibilis, v. gr. si vovens fiat impotens ad jejunandum; non enim tunc proindè altera pars, quæ est castitatis, evadet reservata; quia illa impotentia non ma-

tit voti substantiam, sub qua erat antea; per accidens namque est alteram partem eligi non posse.

QUÆRES I.

2016 An materia subrogata pro voto reservato sit reservata? vovit quis absolute castitatem: sed à Pontifice loco castitatis jejuniū impositum fuit: *An hoc jejuniū possit commutari?*

Esse reservatum, & incomutabile, tenet Canonista: quia subrogatum fortitur naturam ejus, cui subrogatur. Non esse reservatum, ac proinde commutari posse, imò & dispensari ab Episcopo, aut Regulibus, docent Theologi, Sanch. Castropol. & alli: quia materia reservata jam fuit à Pontifice in non reservatam translata, & fundamentum Canonistarum est verum in favorabilibus, non in odiosis.

QUÆRES II.

2017 Puella vovit B. Virginis perpetuam Virginitatem. An votum sit reservatum?

REsp. Si puella promisit Deo, votum est verum, & reservatum. Si non cogitat de Deo, vel si cogitavit, non cogitavit de promissione facienda Deo, sed solum habuit intentionem honorandi B. Virginem, & illi soli se obligare; votum non est reservatum, *Gobat tom. 3. de voto n. 21. & 327.* quia non est verum votum; verum namque votum est promissio facta Deo: & cultus latriæ; dictum autem votum est cultus hyperduliae: *v. n. 269.*

2018 At in dubio (ait Gobat) præsumendum est, professionem esse factam Deo, quia ita regulariter fit. Unde promissio facta alicui Sancto, non est propriè votum, nisi promittatur Deo, de impletido, quod Sancto promittitur. At quia vulgo, & secundum communem usum vocatur votum, cadit supra illud privilegium commutationis, dispensationis, &c.

De voto agunt Scotus *in 3. d. 39. q. un. litt. O.* in *dist. 37. qu. un. litt. A. d. 38. qu. un. litt. A. B.* C. Master, *disp. 11. q. 3. n. 59.* Bonac. *tom. 2. pag. 278.* Joan. la Crux *pag. 29.* Busemb. *lib. 3. tral. 2. cap. 3.* Mendo *in epit. verb. votum,* Aloza *ver. votum,* Cleric. *cap. 46.* Castropol. Tancr. Leander, Anton. à Spir. Sanct. & Fagnanus sèpè citatus.

exerceret, quæ simul constituant quantitatem notabilem temporis.

At non peccat mortaliter, qui est causa, ut plures successivè laborent, etiam si totum diem occupent, dummodò singuli per modicum tempus laboraverint, quia opus unius non continuatur mortaliter cum opere alterius: & sic sicut non peccant mortaliter operarii sic laborantes, ita nec dominus præcipiens sic eos laborare.

2027 A peccato excusat, 1. Consuetudo, sic sèpè excusantur barbitores, & in pluribus locis nundinæ. 2. Utilitas, nempe timor amittendi magnum lucrum. 3. Neces-*sitas*, sive communis, sive privata, propria vel aliena, v. gr. si sine gravi incommodo, detrimento, aut periculo opus omitti non possit. 4. Pietas in Deum, ut Templum verrere, parietes paramentis ornare, minimè illis spoliare. Nec licet parietes fabricare, &c. nisi necessitas urgeat. Si causa sit dubia, petenda est dispensatio ab Episcopo: Cujus etiam licentia est petenda in causa necessitatis, si opus sit publicum.

2028 Hinc excusantur Pistori, Macellarii, pharmacopoli, Instauratores pontium, viarum, &c. que moram non parvuntur, Coquinarii, &c. Piscatores Thunnorum, &c. qui certo tantum anni tempore id possunt. Vindemiantores tempore vindemia. Sartores pro rebus necessariis in nuptiis, funeribus, &c. si aliter satisfacere non possint. Agricola, si laborent ad præcavendum damnum ob pluviam, aut tempus, quod prævident. Naucleri pendentes à ventis, Coltores calcis &c. & quoties opus incæptum non potest sine damno interrumpi. Servi, & servi coatti à dominis, ut laborent, qui tamē debent illos deferre, si frequenter contingat. Idem reficienes suas vestes, si aliis diebus non possint. Pauperes, & artifices, qui suam familiam alere non valeant, nisi laborent, si sine scandalo faciant. Communis.

2029 Ceterum pro nuptiis, & aliis causis, quorum executio est in libertate dominorum, omnino curare debent domini, ut vel executionem negotii post tot dies postponant, vel operariorum laborem per tot dies anticipent, quod sufficiunt, ut dies festivi mediæ vident, alioquin eos à peccato mortali non excuso; bene verò, si sine gravi incommodo nec postponere, nec ut suprà anticipare valent.

2030 Denique à mortali excusat parvitas materia: talis erit, si labor unam, aut duas horas non excedat.

2031 Licitum est docere, scribere, & transcribere etiam pro pretio, quia non sunt opera servilia, sed liberalia. Nec premium facit opus esse servile, si ex se tale non sit.

O 3 Sic-